

Ukrajna törvénye az oktatásról: miért *rossz* a 7. cikkely?

---

*Az ukrajnai magyar
nemzeti kisebbség
álláspontja*

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
diszkriminál

Az új krán oktatási törvény 7. cikkelye 4 kaszta sorolja Ukrajna állampolgárait:

- 1) A többségi nemzet képviselői: ők az oktatás minden szintjén anyanyelvükön tanulhatnak.
- 2) Az őshonos népek képviselői: ők az érettségiig tanulhatnak anyanyelvükön. Ide a krími tatárok sorolhatók, akik hagyományos lakóterülete az a Krím félsziget, melynek területét Oroszország 2014 tavaszán annektálta. A Krím nélküli Ukrajna területén a krími tatárok csak szétszórva, kis számban élnek.
- 3) A nemzeti kisebbségek képviselői : ők csupán a 4. osztály végéig tanulhatnak anyanyelvükön, tovább már mindent ukránul kell tanulniuk, kivéve saját anyanyelvüket, ami külön tantárgyként megmaradhat az iskolák órarendjében. A törvényben szerint „egy vagy néhány tantárgy két vagy több nyelven is oktatható – államnyelven, angol nyelven, az Európai Unió más hivatalos nyelvein”.
- 4) Az orosz nemzeti kisebbség tagjai: ők szintén a 4. osztály végéig tanulhatnak anyanyelvükön. Mivel az orosz nem hivatalos nyelv az EU-ban, rájuk nem vonatkozik az a kiegészítés, ami az EU-s nyelvet beszélő kisebbségekre igen.

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
**ellentétes Ukrajna
Alkotmányával**

Ukrajna Alkotmánya, 53. cikkely 5. rész:

- „*A nemzeti kisebbségekhez tartozó állampolgárok számára a törvénynek megfelelően garantálják azt a jogot, hogy anyanyelvükön tanuljanak vagy tanulják anyanyelvüket az állami és a kommunális oktatási intézményekben vagy a nemzeti kulturális társaságok közreműködésével.*”
- A törvény hatályba lépése után a nemzeti kisebbségek képviselői számára az Alkotmánynak ez a része már **jóval kevesebb jogot biztosít**, fontos dolgok nem érvényesülnek a rendelkezései közül:
- „*A nemzeti kisebbségekhez tartozó állampolgárok számára a törvénynek megfelelően garantálják azt a jogot, hogy ~~anyanyelvükön tanuljanak~~ ~~vagy~~ tanulják anyanyelvüket ~~az állami és~~ a kommunális oktatási intézményekben vagy a nemzeti kulturális társaságok közreműködésével.*”
- Egyetlen törvény sem írhatja felül az Alkotmányt!

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
**szerzett jogokat
semmisít meg**

A törvény értelmében ez a magyar nyelvű oktatási struktúra megszűnik

---

- A 2016/2017-es tanévben Kárpátalján összesen 655 iskola működött (649 állami és 6 magán).
  - Ezek közül 71 volt magyar tannyelvű (66 állami és 5 magán).
  - További 27 iskolában működtek magyar nyelven oktató osztályok.
  - Így Kárpátalján összesen 98 iskolában folyt magyar nyelven az oktatás a 2016/2017-es tanévben.
  - A régióban 157.414 gyermek közül 16.275 (10,3%) magyar nyelven tanult Kárpátalján.
  - A gyerekeket 2 ezernél több pedagógus oktatja magyarul.
-

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
**szűkíti a kisebbségi
jogokat**

Az új oktatási törvény elfogadása előtt a nemzeti kisebbség képviselői több lehetőség közül **választhattak**, hogy gyermeküket milyen iskolába járatják:

- olyan iskolába járatják csemetéiket, ahol a gyerekek **anyanyelvükön tanulhatnak**; VAGY
- olyan iskolát választanak gyermekeiknek, ahol azok **tanulhatják anyanyelvüket**; VAGY
- olyan iskolába küldik tanulni a kicsiket, ahol **a gyermekek anyanyelve egyáltalán nincs jelen az oktatási folyamatban.**

A törvény 7. cikkelyének alkalmazása után
a választási lehetőségek szűkülnek:

- ~~olyan iskolába járatják csemetéiket, ahol a gyerekek anyanyelvükön tanulhatnak; VAGY~~
  - olyan iskolát választanak gyermekeiknek, ahol azok **tanulhatják anyanyelvüket**; VAGY
  - olyan iskolába küldik tanulni a kicsiket, ahol **a gyermekek anyanyelve egyáltalán nincs jelen az oktatási folyamatban.**
  - 3 választási lehetőség helyett már csak 2 marad.
-

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A kisebbségi jogok
szűkítése
alkotmányellenes

Ukrajna Alkotmánya, 22. cikkely:

- *„Az alkotmányban rögzített emberi és állampolgári jogok és szabadságjogok nincsenek kimerítve.*
  - *Az alkotmányos jogok és szabadságjogok **garantáltak és nem eltörölhetők.***
  - *Új törvények elfogadásakor vagy a hatályos törvények módosítása során nem szabad szűkíteni a meglévő jogok és szabadságjogok tartalmát és hatályát.”*
-

Ukrajna Alkotmánybírósága (AB) 1999. december 14-én értelmezte az Alkotmánynak többek között az oktatásra vonatkozó részeit is.

Az AB határozat 2. pontja így szól:

- *Ukrajna Alkotmányának 10. cikkelye és a nyelvek használatát – többek között az oktatási folyamatban – szabályozó Ukrajna törvényei alapján az oktatás nyelve az állami és kommunális iskola előtti, általános középiskolai, szakmai-műszaki és felsőfokú intézményekben Ukrajnában az ukrán nyelv.*
- *Az állami és a kommunális oktatási intézményekben, Ukrajna Alkotmányának, különösen az 53. cikkely ötödik részének és Ukrajna törvényeinek megfelelően, az államnyelv mellett **az oktatási folyamatban használhatók és tanulhatók a nemzeti kisebbségek nyelvei.***

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
**jogbizonytalanságot
teremt**

Nem ad választ a törvény számos kérdésre, és nem világos, ki dönt a következő kérdésekről:

- Mit jelent az, hogy „*az államnyelv mellett*”?
Minden órán mindent el kell mondani a nemzeti kisebbség nyelvén, majd államnyelven is?
- Mit jelent az, hogy „*egy vagy néhány tantárgy két vagy több nyelven is oktatható*”?
Ki dönti el, hogy egy vagy több nyelven folyik-e majd az oktatás „*az államnyelv mellett*”?
Mit jelent az, hogy „*két vagy több nyelven*”?
Egyszerre két vagy több nyelven folynak majd az órák, vagy az 1. óra ukránul, a 2. magyarul, a 3. angolul, a 4. újra ukránul zajlik majd?
- Lehetséges-e, hogy az egyik nemzeti kisebbségnek erre, a másiknak arra lesz joga?
- Elképzelhető, hogy az egyik iskolában így, a másikban úgy értelmezik a törvényt?
- Mi van akkor, ha a szülők és az iskola fenntartója másként értelmezi a törvénynek ezt a részét: ki dönt arról, kinek van igaza?

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
melletti érvek
nem helytállóak

A független tesztelésen az ukrán nyelv vizsga feladatsora *nem a nyelvtudást méri*

- Az oktatási minisztérium azt állítja, hogy a kárpátaljai magyarok az iskola befejezését követően nem rendelkeznek megfelelő szintű ukrán nyelvtudással, hiszen az Ukrán független tesztközpont adatai szerint 2016-ban Kárpátalján a végzősök több, mint 36%-a tette le csupán 1-től 3-ig terjedő érdemjegyre a 12 skálán a független tesztközpontban a tesztvizsgát ukrán nyelvből.
- A független tesztelés azonban *nem alkalmas a nyelvtudás mérésére.*
- Erre egész Európában a *Common European Framework of Reference for Languages* (CEFR) használatos.

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelyét
álságos módon
indokolják

Ukrajnában számtalan vezető politikus, tisztviselő, üzletember nem beszél ukránul, mégis sikeres.

- Az ukrán kormányzat érvei szerint az ukrán nyelvű oktatás bevezetése a kisebbség érdekeit szolgálja: a magas szintű államnyelvi tudás megnyitja az utat a társadalmi integrációhoz.
- Azt azonban elhallgatják, hogy a jelenlegi ukrán kormánynak is van olyan tagja, aki gyakorlatilag nem tud ukránul. Arszen Avakov belügyminiszter ellen pert is indítottak ukrán aktivisták, mert rendre oroszul tartja hivatalos beszédeit.
- A nemzetközileg legismertebb ukrán művészek, sportolók, üzletemberek körében sok-sok olyan akad, aki nem beszéli Ukrajna államnyelvét.
- Az ukrán nyelvtudás ugyanis önmagában nem garancia a sikerre.
- Ha az ukrán nyelvtudás elegendő volna a boldoguláshoz, akkor sok millió ukrán nemzetiségű és anyanyelvű ukrán állampolgárnak nem kellene (gyakran feketemunkásként, illegálisan) Nyugat-Európában és Oroszországban keresnie a megélhetést.

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelyét
rossz elvi alapokra
helyezték

A független tesztelés során *az ukrán anyanyelvűek* is nagy számban rosszul szerepelnek.

- A magyar tannyelvű Péterfalvi Református Líceum diákjainak 24,32%-a nem érte el a 12-es skálán a 4-es osztályzatot 2017-ben az ukrán független tesztelésen, ugyanabban a Nagyszőlősi járásban az ukrán tannyelvű Borzsavszke (Nagycsongova) középiskolájának tanulói körében ez az arány 69,23%, Bukove (Felsőbükk) középiskolájában 52,38% volt.
- Munkács városban a 3. számú II. Rákóczi Ferenc Középiskolában az érettségizőknek 8,33%-a, a Szent István római katolikus líceumban pedig 25%-a nem érte el az ukrán tesztvizsgán a legalább 4-es érdemjegyet. Mindkét intézmény magyar tannyelvű. Ugyanakkor a Munkácsi járásban **Kálnik ukrán tannyelvű középiskolájának diákjai körében a bukási arány ugyanebből a tantárgyból 60%-os volt, Puznyakivci település érettségizőinél pedig 63,64%-os.**
- Tucatnyi hasonló példa van.

Azok az ukrán anyanyelvűek, akik nem jól teljesítenek a független tesztelésen ukránból, nem tudnak ukránul?!

- Ha a magas rangú ukrán politikusok logikájából indulunk ki, akkor a független tesztelés minden kétséget kizáróan bizonyítja, hogy ***sok-sok ukrán anyanyelvű ukrán állampolgár (az ukrán tannyelvű iskola befejezése után) nem tud ukránul.***
  - Ez abszurdum.
  - A független tesztelés eredményei nem indokolják a nemzeti kisebbségek nyelvén folyó oktatás lehetőségének szűkítését.
-

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
nem kínál
megoldást
a nyelvoktatás
problémáira

Az államnyelv megtanulásának joga fontos nyelvi emberi jog.

- Az ukrán állam nem biztosítja a feltételeket ennek a fontos nyelvi emberi jognak a gyakorlásához.
- Ha ugyanis kárpátaljai magyar gyerekek ezrei 11 éven át (az 1. osztálytól a 11. osztályig) tanulják az „Ukrán nyelv” tantárgyat, és mégsem tanulnak meg ukránul, akkor biztosak lehetünk abban, hogy ez az oktatás rosszul működik, a tantárgy oktatására fordított hatalmas összeg pedig kidobott pénz.
- Nem a nemzeti kisebbségek nyelvén folyó oktatást kell korlátozni, áttérve az összes (vagy a legtöbb) tantárgy ukrán nyelven való oktatására, hanem **egyetlen tantárgy: az ukrán nyelv oktatásának hatékonyságán kell változtatni.**

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
nem kinyitja az
ajtókat, hanem
bezárja azokat a
nemzeti kisebbségek
képviselői előtt

Az ukrán oktatási minisztérium is elismerte, hogy az oktatási rendszer a jelenlegi módszerekkel 11 éven át képtelen úgy megtanítani a nemzeti kisebbségek képviselőit ukránul, hogy sikeresen szerepeljenek a független tesztelésénél.

- Az oktatási törvény 7. cikkelyének alkalmazása után már nem 11 évig, hanem csupán 4 évig tanítják majd az ukrán nyelvet a nemzeti kisebbségekhez tartozó gyerekeknek.
- A 4. osztály után áttérnek arra, hogy a matematikát, a fizikát, a biológiát, a kémiát, a történelmet stb. is ukrán nyelven fogják tanulni.
- ***Ha eddig 11 éven át nem sikerült jól megtanítani a gyerekeket ukránul, akkor most 4 év alatt ez hogyan sikerülhet?***
- Az a gyerek, aki nem sajátította el magas szinten az ukrán nyelvet, már nem csupán egy tantárgyból fog rosszul szerepelni a vizsgákon, hanem egyetlen tantárgyból sem fog érteni semmit.
- Alacsony szintű tárgyi tudással egyetlen egyetemre se veszik fel, sehol sem talál munkát.

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

Akinek erre szüksége
volt/van, az eddig is
megtanult ukránul
(a kifejezetten rossz
iskolai nyelvoktatás
ellenére)

A kárpátaljai magyarok meg akarnak tanulni ukránul. De nem a magyar nyelvű iskoláik elvesztése árán

---

- A Szovjetunió idején a magyar tannyelvű iskolákban kötelezően oktatták az orosz nyelvet, ám egyáltalán nem tanították az ukránt. Egész generációk nőttek úgy fel, hogy nem volt alkalmuk az iskolában megtanulni ukránul.
- A 2001-es census során a nem ukrán anyanyelvű állampolgárokat megkérdezték arról is, beszélnek-e ukránul. Ukrajna függetlenné válása után 10 évvel a magyar nemzetiségű kárpátaljaiak 46,7%-a beszélt az államnyelvet. Az előző, 1989-es népszámlálás során mindössze a magyarok 11,3%-a válaszolta azt, hogy tud ukránul.
- 1989 és 2001 között, tehát **az ukrán függetlenség egy évtizede alatt megnégyszereződött az ukránul beszélő magyarok aránya** Kárpátalján.

2016 nyarán 5 kutatóintézet együttműködésében végeztünk kérdőíves szociológiai vizsgálatot Kárpátalján. Összesen 1212 adatközlőt kérdeztünk meg 74 kutatóponton. A megkérdezettek 57,9%-a (702 fő) ukrán, 38,7%-a (469 adatközlő) magyar anyanyelvű volt.

- A 18–64 év közötti kárpátaljai magyarok 469 fős reprezentatív mintájában mindössze 5,3% volt az ukrán nyelvet egyáltalán *nem értők és nem beszélők* aránya. 12,9% ért ukránul, de nem beszél. A kárpátaljai magyarok 81,5%-a viszont beszél ukránul.
- A magyarul megkérdezettek abszolút többsége, 56,5%-a elégedett ukrán nyelvtudásának szintjével, 42,7% azonban szeretné fejleszteni az államnyelvi ismereteit.
- A kárpátaljai magyarok jelentős része tehát úgy ítéli meg, hogy ukránnyelv-tudásának jelenlegi szintjével elboldogul szülőföldjén, vagyis a számára megfelelő mértékben integrálódott.
- Akinek a foglalkozása, szociális hálójában megköveteli, jól megtanul ukránul, ám akinek sem a megélhetése, sem a környezete nem függ az államnyelvi ismeretétől, az nyilván alacsonyabb szintű nyelvtudással is jól boldogul.

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

Ukrajna *unfair*
módon játszik

„Az új ukrán oktatási törvény: a nemzeti kisebbségek anyanyelvi oktatásának egyik legfőbb akadálya”

- Idézet az Európa Tanács 2017. október 12-én hozott 2189 (2017) számú határozatából:
- „2. (...) A Közgyűlés megjegyzi, hogy az ukrán hatóságok az Oktatási törvény szövegét a Velencei Bizottsághoz benyújtják véleménynyilvánításra, amelynek véleménye 2017 végéig elkészül; a Közgyűlés azonban **elégedetlenségét fejezi ki, hogy ezt a lépést nem az Oktatási törvény elfogadása előtt tették meg.**”
- Ukrajna tehát előbb elfogad egy jogszűkítő törvényt, majd a nemzetközi közvélemény kritikája nyomán kikéri a jogszabályról a Velencei Bizottság véleményét. Eső után köpönyeg?

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
rossz, jogellenes,
**nem felel meg az
európai normáknak**

„Az új ukrán oktatási törvény: a nemzeti kisebbségek anyanyelvi oktatásának egyik legfőbb akadálya”

Az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének 2017. október 12-én hozott határozatából:

- 8. ... az *együttélés* fogalmának megfelelően **az új jogszabály, úgy tűnik, nem teremt megfelelő egyensúlyt a hivatalos nyelv és a nemzeti kisebbségek nyelve között.**
- 9. Az új törvény különösen **jelentősen csökkenti a nemzeti kisebbségek korábban elismert jogait a saját nyelvükön folyó oktatásra.** Ezek a nemzeti kisebbségek, akik korábban rendelkeztek egynyelvű iskolákkal, és teljes értékű tantervekkel anyanyelvükön, most olyan helyzetben vannak, hogy saját nyelvükön az oktatás (az ukrán nyelvű oktatással együtt) csak az alapfokú oktatás befejezéséig lehetséges. **A Közgyűlés szerint ez nem segíti elő az együttélést.**

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

Ukrajna korábban is
számos **kritikát kapott**
a nemzetközi
szervezetektől a
kisebbségek anyanyelvi
oktatása miatt

Az Európa Tanács korábbi bírálataiból Ukrajna felé a kisebbségek anyanyelvi oktatása kapcsán:

- Az Európa Tanács már a 2017-ig hatályos oktatási törvény miatt is kritizálta Kijevet, mert az **nem biztosítja az anyanyelvi oktatást sok olyan községben, ahol erre lehetőség lenne**, és mert csökkentette a kisebbségi nyelven oktatott órák számát.
- Lásd 31–32. oldalt, itt is a 125. és 128. bekezdést:
<https://rm.coe.int/168008c6c0>
- Az Európa Tanács egy másik jelentése és beszámolója is bírálja Ukrajnát emiatt.
- Lásd a 141. oldalon 1303–1305. bekezdést itt:
<https://rm.coe.int/16806dc600>

Ukrajna Alkotmánya, 53. cikkely ötödik része leszögezi:
„A nemzeti kisebbségekhez tartozó állampolgárok számára a törvénynek megfelelően garantálják azt a jogot, hogy *anyanyelvükön tanuljanak vagy tanulják anyanyelvüket*”.

- 2014 januárjában az Európa Tanács a Regionális vagy kisebbségi nyelvek európai kartájának ukrajnai alkalmazásáról készített jelentésében és ajánlásaiban leszögezi:
- ha az országban van igény a kisebbségek körében az anyanyelvi oktatásra, akkor ***az állam nem választhatja kizárólag az államnyelven folyó oktatást.***
- Az ajánlások között szerepel az is, hogy az állam ***„biztosítsa a kisebbségi nyelvek beszélőinek a saját nyelvükön való oktatáshoz való jogot, miközben megőrzi a már elért eredményeket”.***
- Lásd a 19. oldalon a 107. bekezdést itt:
<https://rm.coe.int/16806dc600>

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

A törvény 7. cikkelye
még a Szovjetunió
idejéhez képest is
visszalépés

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Alkotmánya (1977)

---

45. cikkely. Az SZSZKSZ polgárainak joga van az oktatáshoz.

Ezt a jogot térítésmentesen biztosítják az oktatás minden formájában, a fiatalok kötelező általános középfokú oktatásának megvalósításával, a szakképzés, a műszaki, a középfokú és a felsőoktatás széles körű fejlesztésével az oktatás és a termelés összekapcsolása révén; a levelező és az esti oktatás fejlesztésével; állami ösztöndíjak és juttatások nyújtásával a diákok és hallgatók számára; ingyenes iskolai tankönyvek kiadásával; **az anyanyelvi iskolai oktatás lehetőségének biztosításával**; az önképzés feltételeinek megteremtésével.

Az Ukrán Szovjet Szocialista Köztársaság törvénye a népoktatásról (1974)

---

3. cikkely. Az USZKSZ polgárainak joga az oktatáshoz

Az USZKSZ polgárainak joga van az oktatáshoz.

Ezt a jogot térítésmentesen biztosítják az oktatás minden formájában, a fiatalok kötelező általános középfokú oktatásának megvalósításával, a szakképzés, a műszaki, a középfokú és a felsőoktatás széles körű fejlesztésével az oktatás, az élet és a termelés összekapcsolása révén; a levelező és az esti oktatás fejlesztésével; állami ösztöndíjak és juttatások nyújtásával a diákok és hallgatók számára; ingyenes iskolai tan-könyvek kiadásával; **az anyanyelvi iskolai oktatás lehetőségének biztosításával**; az önképzés feltételeinek megteremtésével, az önképzés és továbbképzés különböző formáinak megteremtésével.

4. cikkely. A népoktatás alapvető elvei az Ukrán SZSZK-ban

A népoktatás alapvető elvei az USZSZK-ban a következők: (...)

6) az oktatás nyelvének szabad megválasztása: az anyanyelven vagy a Szovjetunió más népének nyelvén való tanulás (...).

Miért *rossz* Ukrajna
oktatási törvényének
7. cikkelye?

Ukrajna oktatási
törvényének 7. cikkelyét
módosítani kell!

Köszönjük a figyelmüket!